

Kiss Ferenc napok Szegeden

Az idén a nyolcadik „Kiss Ferenc napokat” rendezte meg a Szegedi Erdészeti Szakközépiskola.

74 előadás hangzott el a különböző szekciókban:

(T — legszínvonalasabb előadás, E — legjobb előadó.)

Általános:

- Újvári Zsolt IV. A.
Mit mond a Biblia az okkultizmusról?
- Tóth Lajos és Lévai Tibor II. B.
Erkölcsei kérdések a Bibliában
- Kassár Csaba III. B.
Pénz és környezetvédelem
- Kavalecz Zoltán II. A. T
Az állatok viselkedése
- Lipóczy István V. A. E
Murphy törvényeinek metafizikája
- Rácz Péter II. A.
Széchenyi Zsigmond afrikai vadászata
- Márm József és Bagdi Róbert I. A.
München, Schleswig-Holstein

Általános II.:

- Bogyai Zsolt V. A. E
Az idegenlégió
- Huszta Roland IV. B.
Különleges katonai alakulatok
- Kiss József I. B.
Az egyiptomi piramisok építészete
- Pancsim Zsolt – Igar József III. A.
Az atombomba
- Kasza László III. B.
Bermuda háromszög
- Újvári Zsolt IV. A.
Matematikai rejtvények avagy: bűvészkedés számokkal

Vadgazdaságtan:

- Kovács Ottó III. A.
Vadra „felajzva”
- Dézsi Bálint IV. A. E
Kotorékozás
- Fehér Gábor I. A.
Dámállomány Füzesgyarmaton
- Tönköl Péter V. A. T
Fácán nevelés a DEFAG ásothalmi vadászterületén
- Sarkadi Gábor V. B.
Dámpopuláció vizsgálata a DEFAG Békés megyei vadászterületén
- Hardi István II. A.
Apróvad csökkenése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében
- Kiss József – Somogyi László III. B.
Fácánállomány csökkenése és annak okai Békés és Csongrád megyében

Erdőművelés:

- Szász András III. A.
Honosítási terv a „Pecan dió”-val

- Szőke Zoltán III. B.
A kocsánytalan tölgy pusztulása
- Metz József – Szabó Ferenc V. B. T
Lombos faállományainkban fellépő új kórokozók és károsítók
- Somogyi Tamás – Sándorfi Péter V. B.
Károsítók a lucfenyő karácsonyfa telepeken és az ellenük való védekezés
- Istella Sándor III. B. E
Már a cserjéket is védeni kell
- Nagy Péter – Tóth Gábor III. B.
Kultúrnövényeink gyilkos versenytársai, a gyomok

Erdőhasználat:

- Kis Richárd János IV. A. T
A selyemhernyó tenyésztés
- Újvári Zsolt IV. A.
A galagonya
- Zámbo Gábor IV. A. E
Az erdei gombák
- Török Gábor IV. B.
Szűfajok károsítása és az ellenük való védekezés
- Szabó Barnabás IV. A.
A fehér akác
- Ángyó Péter I. A.
Feketedió ismertetése
- Bozóki Csaba IV. A.
A fahasználat kézi eszközei

Műszaki:

- Szőcs Péter III. A. E
A Kossuth rádió működési elve
- Vén Zsolt III. A. T
Hogyan működik a CD lemezjátszó?
- Bódi György II. B.
A naprendszer bolygói
- Stomfai Zoltán I. A.
Rádióvételi lehetőségek javítása
- Csányi András II. B.
Hogyan készül a hologram?

Erdészeti általános:

- Cseke István III. B.
Ártéri gazdálkodás
- Németh József – Vigh Attila V. B.
Lakó- és üdülőterületek fásítása, parkosítása
- Tóth Károly – Vörös Gábor II. A. T
Talajmonolit készítés
- Szentesi Zoltán III. A.
GAIA azaz földanya
- Rafael István I. A.
Isaszegi erdők ismertetése
- Igar József III. A. E
Ókofalu Magyarországon

Géptan:

- Györbíró Péter III. B.
Az I. világháború vadászgépei, legnagyobb légiűtközetek, leghíresebb pilóták

- Frank Iván III. B.
Tűzoltógépkocsik szerkezete
- Kiss Gábor – Serfőző Krisztián III. A. T
Újdonságok a motortechikában
- Csipak László – Csányi Krisztián III. B.
Japán motortípusok
- Vén Zsolt III. A. E
Wankel motor működése
- Kossár Csaba – Sipos Zsolt III. B.
Autógyártás története Magyarországon

Nyelvi:

- Farkas János I. A.
Frankfurt am Main (német)
- Bánáti László I. A.
Frankfurt am Main (német)
- Pethő Milán II. A.
Szent-Pétervár (orosz)
- Putnik Zoltán I. B. E
A Német Szövetségi Köztársaságról általánosságban (német)
- Szécsi Attila II. B.
A tinédzser Columbus (angol)
- Kiss László II. A. T
Előkészületek a nagy útra (Columbus II.) (angol)
- Rákóczi Nándor II. B.
Ramses fáraó múmiája (angol)

Biológia:

- Rácz Csaba III. B.
Ragadozó halak (táplálékvizsgálata)
- Kovács Zoltán III. B. E
Lakóhelyem gombavilága
- Domján András II. B.
Az egerészölyv
- Halász Gábor III. B. T
Gázgyári veszélyes hulladék hatása vízcicsigákra
- Formai Ákos III. A.
A selyemkóró Duna–Tiszaközi elterjedése, és irtásának lehetősége
- Jegyes Gábor III. B.
„Mérgek növények”

Számítástechnika:

- Szakál Szabolcs – Vetési Levente I. A.
Újságszerkesztő program működésének ismertetése
- Stomfai Zoltán I. A.
Norton Commander program ismertetése
- Széll Szilárd – Bárány Gábor II. A. T
Számítógépes vírusok
- Széll Szilárd II. A.
Fénytörés szemléltetése számítógépes programmal
- Rácz Péter – Kubatov István II. B.
Grafikonszerkesztő program bemutatása
- Tóth Tamás II. B.
Az egér működésének bemutatása a POINT rajzolóprogramon keresztül
- Rinyu László – Jegyes Gábor III. B.
Egy genetikai és egy vadászati feladat bemutatása táblázatkezelő programmal

- Bányai Gábor IV. A.
Számítástechnika az erdőrendezésben
- Bányai Tibor IV. A.
Adatnyilvántartó program
- Csontos Sándor – Varga László V.A.
Erdőtervi nyilvántartó program ismertetése

Konzulensek: *Horváth Lászlóné, Szőke Dezső, Takácsné Kapitány Ildikó, Máhig József, Sente László, Zsibók András, Alföldi József, Százó József, Égető Gábor, Szkalisits András, Varga Sándor, Lénárt Antal, Szélyi Ildikó, dr. Gyovai Ferenc, Mészáros Tiborné, dr. Tihanyiné Szikora Klára, Asztalos László, Eszes Ferenc.*

Szekcióelnökök: *Puskás Lajos*, gyulai erdészet vezetője; *Csonka Tibor*, valkói erdészet vezetője; *Vass Sándor*, szegedi erdészet vezetője; *dr. Hovorka Istvánné*, iskolánk volt tanára; *Hajnal Imre*, NEFAG Szolnoki Üzemigazgatóságának vezetője; *Polner Frigyesné*, ászotthalmi erdészet vezetője; *Sere Ferenc*, kisteleki erdészet vezetője; *Vizhányó László*, kisteleki erdészet műszaki vezetője; *dr. Csizmazia György*, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola docense; *Bacsa Árpád*, Erdőrendezési Szolgálat szegedi erdőtervezési irodájának vezető helyettese.

Az erdőgazdaságok közül a Nagykunsági Erdős és Fafeldolgozó Gazdaság és a Délmagyarországi Állami Erdőgazdaság írt ki szakmai pályázatot tanulóink részére.

Pályázók: *Tönköl Péter V. A.* – Javaslat a fácán-ki-bocsátás növelésére a Délmagyarországi Állami Erdőgazdaság területén.

Marton Róbert V.B., Sarkadi Gábor V.B. – Vágás-szervezési terv készítése.

Marton Róbert V. B., Sarkadi Gábor V. B. – Dámpopuláció alakulása a DÁEG Békés megyei vadászterületén.

Szabó Roland V.A. – A görög jegenyefenyő honosításának lehetőségei.

Szász András III.A. – A pekándió honosítási lehetőségei.

Szabó Roland V.A. – Őzállomány vizsgálata a NEFAG területén.

Kimagasló tanári tevékenységek elismerésére, a Kiss Ferenc Alapítvány díjat négyen kapták meg:

dr. Hovorka Istvánné mérnök-tanár

Szőke Dezső igazgatóhelyettes

Medvecz Gábor mérnök-tanár

Deák György kollégiumvezető.

A Kiss Ferenc díjat Szabó Roland V.A. osztályos tanulóknak ítelték oda.

 ÍGY LÁTOM AZ ERDŐT

Egy a pályázatok közül

Nem dicsekvésképpen mondom, de úgy érzem, én már sokféle erdőben jártam. Megfordultam a dunamenti fűzesekben, jártam a Börzsöny toronymagas szálerdejében, gyönyörködtem az Őrség jóillatú fenyveseiben, elámultam az Alpok kefesűrűségű lucosain és megszádlótam a csalai erdő akácvirágzásától. Mégis, azt hiszem, valamennyi közül a Vértes erdői állnak hozzám a legközelebb. De csak azok, amelyekben nem csattog a fejsze és nem sivít a láncfűrész, hanem a harkály kopácsol az öreg fatörzseken, csak a madárdal riogatja a csendet, csak a harangvirág ringatózik a szellőben...

Nagyon szép, mindennél szebb a vértesi Öreg Erdő, mert benne minden eredeti, természetes. Azt szeretném, azt remélem, hogy ez az erdő – és minden ilyen erdő – örökre és háborítatlanul megmaradjon.

Az Öreg Erdőben legelőször egy őszi napon jártam, bár erre a napra már nem emlékszem igazán, mert még kicsi voltam. Szüleim szokták felemlgetni, hogy milyen is volt az első találkozásom ezzel az erdővel. Ilyenkor jót nevetünk valamennyien, mert hát sok furcsa dolog esett ott meg velem. Például besétáltam az útmenti csalánosba és harsány ordítással jeleztem a bekövetkezett állapotokat... Aztán meg póruljártam a pelék által megdézsmált mogyorókkal. Mindennek a tetejébe Apukám elhitette velem, hogy a barna, foszlós pöffetegomba egy otffelejített focilabda! Bárki elképzeli, mi történhetett velem.

Persze jártunk arrafelé máskor is. Egyszer éppen akkor, amikor a hárs virágzott. A meredek, sziklás hegyoldalon egymásfőlé terebélyesedtek a csupavirág hársak, és olyan zümmögés vette őket körül, hogy szinte beleszédült az ember! Hát hogyne! – hiszen a méhek is beleszédültek... Ezen a napon láttunk egy zsákmányát tépő parlagi sast is. Az irtásföld lucernatarlóján marcangolt valamit. Apukám akkor azt mondta, hogy jól néztem meg, amit látok, mert effélét már ő is egyre ritkábban lát. Hát igen. Egyre több dologra mondják–mondjuk, hogy ritkán látható esemény. Lehet, hogy egyszer majd az erdő is közéjük tartozik?! Az lehetetlen... vagy talán mégsem?

Nem is olyan régen Németországba utaztunk. A cseh–német határon hosszú kilométereken át csak halott erdőket láttunk. A lombjukvesztett fenyők olyan irtózatos látványt nyújtottak, hogy látni sem bírtam őket!

– Savas eső... ez a savas eső – mondogatta apukám. Akkor még nem értettem, mit is jelent, amit mond, de

Az erdő várja a győzteseket

Ötezer pályázat gyerekektől

(Tudósítónktól)

Az Országos Erdészeti Egyesület által meghirdetett „Így látom az erdőt” pályázat hivatalos eredményhirdetését és a pályamunkák bemutatását tegnap délután tartották Budapesten. A várt ezer körüli alkotás helyett több, mint ötezer(!) érkezett be az Erdészeti Lapok szerkesztőségébe. A pályázatok mintegy 80 százaléka rajzolt, festett és különböző módszerekkel képi megjelenítésű, míg a többi verses, prózai művekből, tanulmányokból és kisplasztyikákból állt. A zsűri bajban volt az értékelésnél, végül is úgy döntött, hogy a legkiemelkedőbb alkotások mellé az igen sok színvonalas műből a helyszínen sorolás dönti el, hogy a rendelkezésre álló anyagi keretből kiket tud a nyaralás fődíjában részesíteni. Végül is 152 nyertes – 28-an Erdélyből, 8-an Felvidékről – kis alkotó utazhat nyári táborozásra az ország erdőgazdaságainak vadászházaiba. Minden résztvevő emléklapot kapott ajándékba.

(Törőcsik)

(Kisalföld, 1992. június 3.)

azóta már az iskolában is hallottam róla. Ez pecsételné meg az erdők sorsát? Vagy talán más?

Mert hát kedves erdeink egyikét is végzetes csapás érte! Amikor az elmúlt ősszel gombászni szándékoztunk benne, csak a hült helyét találtuk... azaz, még azt sem. A fákat egytől egyig kivágták, bokrot–virágot földbeta-postak. A csupasszá szörnyített irtáson csak a súlyos keréknyomok recéi–bordái éktelenkedtek. Annyira megdöbbsentünk, hogy sírni lett volna kedvünk.

– Itt sem lesz erdő többé – fakadt ki édesapám, akit a dolog mindannyiunknál jobban bántott. Vajon ki merészelt kezét emelni az erdőre? Ki engedhette ezt meg magának és minek a nevében? Ki hihette azt, hogy egynéhány kivágható fáért ehhez is joga volt? Mi ezt csak magunktól és magunkban kérdeztük.

– Az elvakult ember merészelt. A haszonleső ember. Ezt mondta az apukám és hosszú ideig szólni sem volt kedve.

Tudom–tudjuk, hogy szükség van a fára. Még ebben a műanyagokkal elárasztott világban is... (Én azt szeretném, ha minél kevesebb műanyag tárgy lenne.) Fából készülnek az épületfödémek, a padló, az ajtók, az ablakkeretek. Az igazán szép bútorokat is fából készítik. A fából rakott tűz barátságos meleget varázsol a cserépkályhába. A papír is fából készül... sajnos. Mégis azt mondom, hogy az erdő sokkal többet ér, mint az összes fából készített dolog együtt. Apukám azt mondogatta, hogy az erdő a Föld tüdeje és az emberek lelkiismerete... Vagy lelkiismeretlensége? Mert az ember mohóságában többet fal fel belőle, mint amennyit az erdő valójában felkínál és pótolni tud. Ráadásul a gépek által megerősödve (és megittasulva) órák és percek alatt

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Nagy örömünkre szolgált, hogy valamennyi kis pályázó tanítványom kiérdemelte az elismerést, de talán leginkább az, hogy „erdészcsemetévé” avatták őket. Talán érthető, hogy ezt miért tartom rendkívülinek és nagyszerűnek: mert én valóban „erdészcsemete” voltam – és még két húgom – édesapám erdész-erdőgondnok. A háborút leszámítva csodálatos gyermekkorom volt. Bakony erdejében – Zalai erdőkben, Kárpátokban, Alpok fásításban... – „nőitem fel” – köszönöm Önöknek! Kár, hogy csak kevés kis csoportnál (3) taníthattam a rajzot – nyugdíjba megyek, már többé ennyi sem lesz. Így aztán a Szentesi Erzsébet Téri Iskola nem kerülhetett be a dícsérendő iskolák sorába. De kis tanítványaim öröme megvigasztal – még ha kevesen is vannak. Tisztelettel és köszönettel:

Vass Jánosné, Szentes.

végezni tud száz- meg százévek törékeny eredményével, az erdő minden élőlényével. Soha sem fogom megérteni azt az erdészt, aki hóhér módjára emel kezét a gondjaira bízott és általa „szeretett”-nek mondott erdőre. Miféle szeretet ez? Miféle álnokság bújik meg benne?

Már sokszor megfigyeltük, hogy a tarvágás helyén egészen más növények fejlődnek ki, mint amit ott kivágtak, letapostak. Ki tudja, lesz-e valaha is még egyszer „olyan” erdő az ilyenekből? Azon is csak csodálkozni tudunk, hogy az erdészek másféle fákat ültetnek a kivágtak helyére. Nekem ugyan tetszik a feketefenyő, talán még az akác is (ha virágzik), de apukám azt mondja, hogy ezek a növények idegen országokból származnak, ezért nálunk sohasem fejlődnek megfelelően, viszont elég sok gondot okoznak. Az iskolában azt tanultuk, hogy a természetben szigorúan szabályozott módon váltogatják az életközösségek egymást. Ha ismerjük ezeket a szabályokat, miért nem igazodunk hozzájuk? Talán azért, mert az emberek nem szeretik a törvényeket betartani?

Mert nem szeretik! Különbömben miért gondolnák sokan úgy, hogy megúnt kacatjaik, lomná vált eszközeik, háztartásuk szemetje-hulladéka számára a legjobb tárolóhely az erdő? Még a legeldugottabb helyeken is utálatos hulladékokba botlik az ember!

Hát ilyenek, segítségre szorulónak látom az erdőt. De NEM AKAROM A JÖVŐBEN IS ilyenek látni! Szeretném, ha a századok által ránk hagyott idős fákat mi is ráhagyhatnánk az utánunk jövőkre. Szeretném, ha majd az én gyermekem is megcsodálhatná őket! Szeretném, ha köztük járva madárdal, zümmögés, harkálydobolás verné fel a csendet, ha virággillat vegyülne az avar fanyar illatával. Szeretném a szarvasbogarat is megmutatni gyermekemnek, akár csak az ékszerdobozból szabadult gyöngyházlepkét. Szeretném megmutatni a hancúrozó kistrókát, az esetlen-bájós őzgidát, a cserfescsőrű szajkót, az egzotikus öltözetű vasvarjút. Szeretném, ha az emberek szeretnék az erdőt.

Szeretném...

Ezért elhatároztam, hogy küzdeni fogok az erdő joga-ért. Küzdeni fogok azért, hogy a fák is felnőtté válhassanak, nagyra nőhessenek. Küzdeni fogok az erdőlakók életéért, az odaillők odaillőségéért. Küzdeni fogok azért, hogy az emberek szeressék az erdőt!

Szili Dorottya 7. o.

Emlékfa ültetés Szolnokon

A Szolnoki Erdei Művelődési Ház udvarán *Roland Migende* erdészeti tanácsos úr emlékfát ültetett. A földlabdás hárs suhángot Észak-Rajna Vesztfáliából hozta a német erdei ifjúság ajándékaént. Mint elmondta, szeretnék, ha e szimbólum egész életében emlékeztetné a természetszeretetet tanuló diákokat a közös kapcsolatra. Huszonöt éve dolgozik, mint erdészeti hivatali beosztott és ez alatt az idő alatt nagyon sok fiatalal találkozott, akik különböző kérdéseket tettek fel az erdővel kapcsolatban. Így került szoros viszonyba a helyi ifjúsági csoporttal és a német Ifjú Erdővédők Egyesüle-

Az Országos Erdészeti Egyesület vezetőségének
Budapest

Hálánkat és köszönetünket fejezem ki Önöknek a jóságukért és figyelmességükért, azért, hogy a sorok között is olvasni tudtak.

Nagy örömet közöltem gyermekeimmel, hogy megadták a lehetőséget arra, hogy 12 székelymagyar gyermekkel egy hetet eltölthetek, Törökszentmiklóson a pihenőtáborban.

Más úton mi ide nem juthattunk volna el, hisz olyan szűkös anyagi körülmények között élünk, hogy ilyen pihenésre nem lett volna módunk.

Kérem szépen idejében tessék közölni a táborozás idejét, helyét és a külön tudnivalókat.

Bizonyára a nyaralás közben sor kerül a kulturális ismereteink bővítésére.

Szívvvel-lélekkel készülünk, mert

– „Csíksországban, hol az erdők

zöldebbek talán, mint máshol,

ahol ezüst hangú rigók

énekelnek a nagy fákon,

s hol a fenyők olyan mélyen

Kapaszkodnak a vén földbe,

Kitépni vihar se tudja

másképpen csak kettétörve” ... (eddig az idézet)

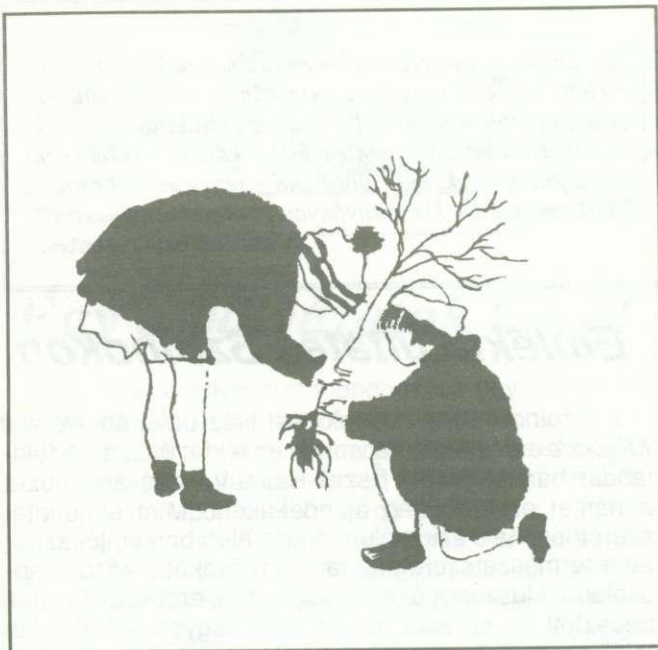
Köszönet a jóságukért!

Isten áldja meg a bizottság minden tagját!

Tisztelettel:

Szilágyi Irma
gyak. isk. tanítónő

Székelyudvarhely, 1992. május 27.

tével. Ez a szervezet 35 éves múltra tekint vissza. Migende úr egy helyi csoportnak a vezetője és mint erdőmérnök a legtöbbet tud tenni azért, hogy a fiatalok szakavatott tájékoztatást kapjanak az erdészek munkájáról. Nem nélkülözheti munkájában az alapvető pedagógiai ismereteket sem, mert ahhoz, hogy szakmai érvei meggyőzőek legyenek, ismerni kell az ifjúság igényét és szokásait. Sajnos Németországban is, különösen a sűrűn lakott területeken az iparfejlesztéskor kiirtott erdőt-

területek miatt elég erős az erdészellenesség. Ezek a vádak azonban bizonyíthatóan olyan emberektől jönnek, akiknek szakmai felkészültsége hiányos. A tarvágásokkal és erdőkitermelésekkel kapcsolatos viták megelőzhetők, ha a területileg illetékes erdészek már jó előre jelzik a közélet embereinek és a sajtó képviselőinek, hogy hol, milyen munkák fognak elkezdődni. A helyszínre szervezett közös bejárások már könnyebben meggyőzhetők a résztvevők a fakitermelés szükségességéről. Az erdővédő egyesület munkája során már elérték azt, hogy a gyermekek nemcsak a sajátkezüleg ültetett fát védik, hanem valamennyi fát, csemetét. Az erdőben szerzett tapasztalatokat bizonyíthatóan átadják szüleiknek, ismerősüknek. Mint ahogy egy kis lurkó fogalmazta, azért teszi, mert: „saját életében senki nem tud öreg fát nevelni.” Munkájukat a tartománytól kapott pénzzel finanszírozzák, de kapnak a Német Erdészeti Egyesülettől, mely közvetlen, a kormánytól kapott anyagiakkal támogatja őket. *Migende* úr kitért még arra is, hogy a heti 1–2 órás közösségi foglalkozás teljesen önkéntes alapon zajlik, de vannak 10 napos turnusok, melyek az iskolai tanítás alatt szerveződnek. Ilyenkor főleg az erdőben gyakorlati munkákat végeznek, amelyet kiegészít néhány elméleti oktató óra. *Dr. Tácsikné Fekete Anikó* a Szolnoki Erdei Művelődési Ház vezetője köszönettel vette át a német Ifjú Erdővédők Egyesületének ajándékát, egy úgynevezett madárórát és ígéretet tett a fiatalok nevében, hogy lelkiismeretesen gondozzák, ápolják az elültetett hársfát, mely együtt öregszik a két ifjúság barátságával.

Pápai Gábor

Szakma Kiváló Tanulója Országos Versenye

erdőművelő – fakitermelő

Színhely: Ásotthalom Bedő Albert Erdőgazdasági Szakmunkásképző Intézet.

Írásbeli feladatok: erdőművelési, fahasználati, géptani, matematikai kérdésekből. Elérhető maximális pontszám: 100.

Szóbeli feladatok: erdőművelési, fahasználati, géptani, munkavédelmi kérdésekből. Elérhető maximális pontszám: 100.

Gyakorlati feladatok: döntés, gallyazás, darabolás, közelítés, tisztítás, szerelés.

Elérhető maximális pontszám: 400.

A versenybizottság: *Merkel Gábor* (FM) elnök, *Varga Béla* OEE alelnök, *Oláh Tibor* tőmérnök (FEFAG) értékelése szerint:

Legjobb írásbeli: *Papp Imre* Ásotthalom 83 pont
Szóbeli: *Papp Imre* Ásotthalom 90 pont

Gyakorlat: *Nagy Richárd* Mátrafüred 346 pont
Egyéni összetett:

I. Balogh Csaba Mátrafüred	491,5 pont
II. Kiss József Ásotthalom	483,5 pont
III. Árva István Ásotthalom	453,0 pont

Összetett csapatverseny:

I. Ásotthalom	1437,5 pont
II. Mátrafüred	1413,5 pont
III. Szőcsénypuszta	1342,5 pont

A versenybizottság értékelése szerint, magas színvonalú, igen korrekt versenyben bizonyították a tanulók felkészültségüket. (Egy-két tanulót előjegyeztek felnőtt országos csapattagnak is.)

A bizottság döntése alapján a 420 pont feletti tanulók (kilencen vannak) szakmunkásvizsga nélkül kaphatnak oklevelet.

Két fehér fogoly

A harmincas évek derekán már ismét sok volt a fogoly, pedig az 1929 évi igen kemény tél nagyon megtizedelte a fácánnál kedveltebb vadászmadarunkat.

Ezen a télen magas volt a hó és egy hirtelen felmelegedés és kis eső után keményre fagyott a hó felülete. A fagyos kérget a fogoly nem volt képes áttörni, nem tudott a hó alatt füvet és fűmagot találni, éhezve pusztult el. Az sem volt ritka, hogy ha mégis beásta magát a kemény kéreg alá, nem tudott kibújni és a hó alatt pusztult el. Azok a megtizedelt csapatok maradtak életben, amelyek bemerészkedtek a falvakba és a széna- meg a szalmakazlak tövében élelemhez jutottak. Persze a falvak népe igyekezett a sovány pecsenyéhez jutni és összefogdosta, leütötte a szerencsétlen madarakat. Így is tömegesen pusztult a fogoly.

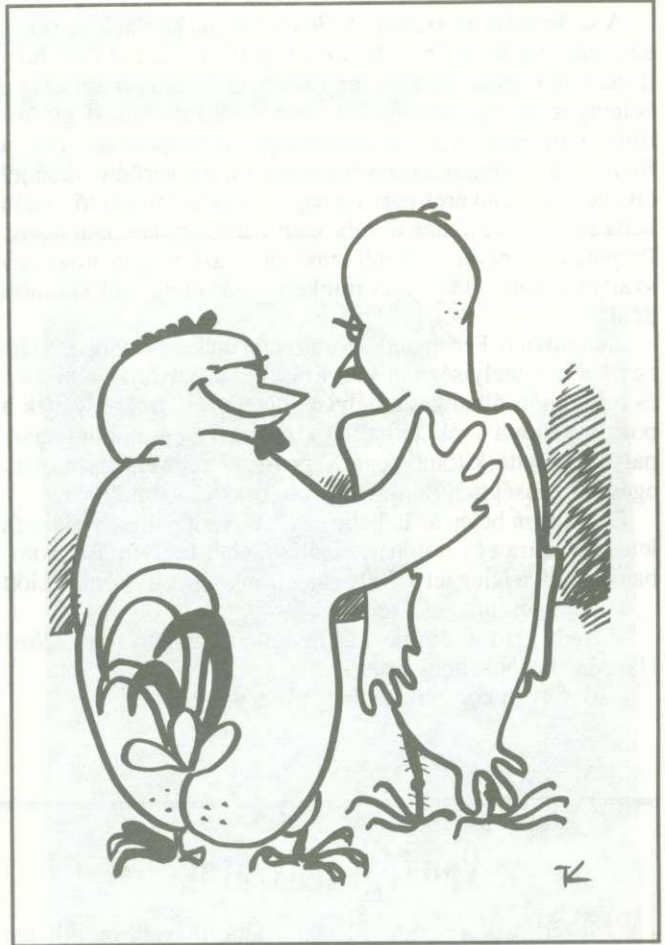
Akadtek olyan községek is, ahol a parasztgazdák nem engedték bántani az éhező népséget, mert jól tudták azt, hogy a fogoly a legjobb rovarirtó és igen szereti a kolorádói burgonyabogarat (*Leptionatarsa decemlienata*). Téves az a hit, hogy a burgonyabogár csak a negyvenes években került hazánkba. Már a tízes években megjelent németnyelvű vadászati szakönyvek is megemlítik, mint a fogoly és a fácán kedvelt csemegéjét. Károsan elszaporodni nem tudott, mert volt elég fácán és fogoly ahhoz, hogy a károsítása ne legyen feltűnő.

A tízes években Erdődön, amikor mi, gyerekek próbáltuk a konyháralvó vadat meglőni – a frontokon emberekre vadászó bátyáink helyett – a krumpliföldeket sohasem hagytuk ki, mert ezekben majdnem mindig volt fogolycsapat. Ki is lőtünk egyet-egyet, és ezután köztünk a legidősebb, a 15 éves németvizsla csak a sikeres vadásznak fogadott szót. Nagyon jellemző a fentiekre az egykor világhírű és világelső tómegyeri (Nyitra vm. ma Palárikovo Csehszlovákiában, Érsekújvár mellett), apróvadgazdaság néhány fogoly terítéki adata:

1910	10 902 db
1915	4 632 db
1920	5 686 db
1925	4 903 db
1930	4 398 db
1933	15 610 db
1940	0

Tehát Megyeren az 1929 évi kemény tél nem tizedelte meg a foglyot, mert nagyon gondosan etették és kíméletesen vadászták, aminek az eredménye az 1933 évi, máig meg nem döntött világrekord, amelynek eléréséhez 1–1 vadász naponta átlagosan 200–250 foglyot lőtt meg.

Az 1929 évi nagy New York-i tőzsdekrach után az európai gazdasági válság 1935-ben már végetért. Jóbarátom, Adamovich Ferdinánd – későbbi vadászterületi szomszédom – már annyira vitte, hogy Naszvad község határának a felén, (mintegy 1500 ha) árverésen kibérelte a vadászati jogot. A község határának a másik felén a falusi gazdák voltak a vadászati jog bérlei. Én is – mint tőke nélkül kínló építési vállalkozó – annyira vittem már, hogy részletre vásároltam egy kitűnő Sauer huszast. Nem győztük levadászni a területét, mert valamiből meg is kellett élnünk. Így csak időt lopva vadászgatunk. Barátom az egykor igen híres Mária Terézia Katonai Akadémia (Terezianum) növendéke volt, valami családi ala-

pítvány révén. Csehszlovákiában az az Osztrák-Magyar Monarchia-beli végzettség éppen olyan értéktelen valami volt, mint az én magyar (soproni) erdőmérnöki diplomám. Így hát ő benzin- és olajügynök, majd nagykereskedő volt, mellelleg preparátor és trófeakikészítő.

Akkor még nem szerzett fizető vadászvendégeket, hanem két fiatal egyetemistát látott vendégül. Nem fizető, hanem fizetett vendégek voltak, mert egy-egy napra lőszert, ebédet és 5 foglyot kaptak, de meg kellett lőniük naponta fejenként 100 foglyot. Ha nem volt meg a 100, Ferdis barátom lehordta – letűzoltózta – őket. Az egyik fizetett vendég még él és vadászik ma is. Nevezetesen dr. dr. h. c. Bencze Lajos ny. egyetemi tanár, aki Európa legmagasabb szintű vadászati és vadgazdasági tanszékét szervezte meg. Ha néha-néha találkozunk, akkor is a naszvadi határt járjuk, mint fél évszázaddal ezelőtt.

Joggal türelmetlenkedik a t. Olvasó, mert ennyi fogoly mellett fehér foglyról ezideig szó sem esett, de méltán, mert fehérfogollyal nem találkoztunk soha. Sőt! Tómegyeren 1865–1943 évek lőjegyzékein 500 ezer lőtt fogoly szerepel, de fehér példány soha nem került puszkavégre. Nem hallottam róla, pedig ott születtem és ott nőttem fel. Csaknem naponta jöttem össze a vadőrökkel, a fővadász helyettesével, de fehér foglyról senki nem tudott. A fácánról tudták, hogy 3–5 évenként előkerül egy-egy fehér vagy fehér-tarka, de fehér foglyot nem látott senki.

A szakirodalom szerint 25–30 ezer fácán között lehetséges egy fehér fácán és 250–300 ezer fogoly között is előfordul a tiszta fehér színű példány, az „albinó”. Az albinó állítólag a beltenyésztés következménye, ami a fácánál azért gyakoribb, mert már 100 éve mesterségesen szaporítják, míg a fogoly télen néhány százas bandába is összeverődik, igen jól elkeveredik, testvérek párzása nagyon ritkán fordul elő – talán soha sem. Így a fehér fogoly igen ritka, értékes zsákmány. Preparátor barátom külföldi szaklapban azt olvasta, hogy egy svájci múzeum 700 svájci frankért vásárolt egy jól kitömött példányt.

Adamovich Ferdinánd barátom nagykereskedői irodája egy kis üzlethelyiségben volt Érsekújvár belvárosi részében és a kitömött állatokat a helyiség üvegezett szekrényének a polcain tartotta – reklámnak. A kirakatát egy miniatűr teniszpálya díszítette, kitömött egér versenyzőkkel, versenybíróval, egész közönséggel. Remekmű volt, sok-sok bámulóval.

Egy napon belép az üzletbe egy naszvadi parasztvadász és letesz a pultra egy hófehér, hibátlan fehér foglyot. Barátomban elakadt a lélegzet – 700 svájci frank táncolt a szeme előtt –, de nem vesztette el a fejét.

– Nem eladó! Tömje ki! Jó lesz az almáriumra. Nos! Harminc koronát adok érte.

– Jó! Ötven korona. Két hét múlva jöhet érte.

Azonnal telefonon közölte velem a hírt és rohantam én is megcsodálni.

Hétszáz svájci frank! Emlegette a barátom számtalanszor. Ezt nem ehetik meg a molyok Naszvadon az almárium tetején! De nem is ették meg, mert összedugta a fejét Kengott barátjával, aki kitűnően képzett preparátor volt és addig–addig mesterkedtek, míg egy szürke fogolyból, fehér csirkéből és egy fehér galambból kikészítettek egy másik foglyot is, amelyet kissé testesebbre tömtek. A két foglyot, a hamisítottat meg a valódit betette az üzletében lévő üvegszekrénybe. Igen mutatós látvány volt. Jött a „vadász” két hét múlva, Ferdis nagy hanggal fogadta: Na! Mi is meglőttük a magunkét, itt van az is kitömve. Nézze meg jól, melyik a magáé? Mert ugye; az igazi vadász megismeri a sajátját száz közül is.

Nézi a naszvadi a két kitömött foglyot, mustrálja innen-onnan, majd megszólal:

– Az az enyém! Az a kövőbbik, mert hát magik mindig zargatik a határt. Magiknál sovánabb a fogolmadár!

– Igaza van bátyám! – Így Adamovich. – Látszik, ki az igazi vadász! Ötven korona és vigye.

Sietve csomagolta be és lelki szemei előtt ismét a 700 svájci frank lebegett. A valódi oda is került, bizonyára meg van ma is. A hamisat pedig már régen megették a molyok.

Kató Pál

Vendégvadászatok

Megérkezik a vendég, látszik rajta, új vadász, minden felszerelése új. A területre kimenve az erdészvezető kíséri, a völgyből jól látszik a végvágott terület tele szarvassal, kb. 200 m-ről, mondja, lehet lőni a borjúra a csapat (rudli) végén. A vadász fel sem emeli távcsöves puskáját, csak úgy csípőből odatüzel, majd kérdez: Hány esett?!

✱

Vendégvadász megérkezik, UAZ gk-val kiviszi a területre és sutavadat lőhet az engedélye szerint. Összetalálkoznak tél lévén egy összeverődött rudlival, melynek végén egy fiatal bika. A kísérő vadász kijelöli a rudliban kilőhető sutavadat és megadja az engedélyt a kilövésre. A vendég oldalba lövi a fiatal bikát és ekképpen reagál: „Eltársak, ha én önökre hallgatom, akkor bikát sohasem lövök.”

✱

Vendégvadász megérkezik, de előtte a telefon is a Központból, hogy van ugyan engedélye, de lehetőleg trófeás vadat (muflonkost) ne lövessenek az illetővel. A vendég fegyverzete 7,62-es „győztes fegyver” és két heveder lőszer. A kísérő mindent megtesz, de egy legelőn mégis beléjük botlik egy jó 70 cm körüli kos. A kísérő minden rafinériájára szükség van, hogy elugrassa, de a vendég is észreveszi a trükköt. Két év múlva újra jön. A volt kísérő közben bajuszt és szakállt növeszt, így nem ismeri fel. Az eligazítás mint az előzőekben. A vadász a kísérő jelenlétében: Aztán nehogy azt a hülyét adják hozzám, aki a legutóbb kísért. Már most nem kellett a kísérőt eligazítani, hogy semmit sem lőhet.

Vadászati anekdoták

Az 1950-es évek elején az ifjú erdészvezető Regéc község határában kollégája esküvőjére akar lőni vacsorára valót, ám az orvvadászok körbe lopják őket és a fejük fölött lövöldöznek. 35 év után véli a résztvevő: Féltünk mi anélkül is, hogy lövöldöztek volna.

✱

1960 után a boldogkőváraljai erdészvezetője orvvadászfogási akciót szervez Regéc és Hejce fölött.

2–2 erdész megy együtt. Egy ilyen együttes fenn van a Kőkapunál, mikor egymásra lövöldöznek az erdészek és az orvvadászok lenn a Suta-patakban. Mire az öreg erdész a fiatalhoz: „Hallod fiam, már szórakoznak.”

Zempléni erdészeti anekdoták

Jósi bácsi beviszi a munkanaplót az erdészetre és leadja az illetékes műszaki vezetőnek. Nézi a műszaki vezető, nézi, majd megszólal.

– Józsikám, én ebből nem tudok semmi érdemlegest kihámozni!

– Na látod, te okos ember vagy és nem tudod, hát akkor én hogy tudjam?

✱

Jancsi és Pista találkozik az utcán:

– Jancsi, te tudtad, hogy megszűnik az Erdészet?

– Hogyhogy?

– Most jövök a vezető kartárstól és közölte, utolsó figyelemztetésben részesít...

Mester László